

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . 40.— franci.
 . Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

„Apa trece, pietrele rămân.“

— După un an de războiu. —

Cu un gest de supremă mândrie națională, deschidem cartea strălucirii noastre, pe a cărei pagini veacuri furtunoase și întunecate au scris cu litere de aur epopeia măreață a sufletului românesc, pentru ca să însemnăm — după un an de îngrozitoare cataclismă universală — ca smeriți cronicari ai vremilor mari ce le trăim, o nouă și strălucită pagină de biruință și astfel să apoteozăm, dreptul sfânt și mare și etern, la viață, al nostru, al strămoșilor și strănepoților noștri.

Putea-vom însă scrie și cade-se oare să și încercăm să scriem cu slove moarte, ceace voinicii noștri au săpat cu sânge pe crestele Carpaților ca într'un enorm obelisc povestitor de glorie și mărire?!

Putea-vom așterne pe hârtie toată admirația de care sunt cuprinși toți bulgării de țărână ai câmpiilor tale și toți stropii apelor tale nefericite Galiție?!

Mâna incremeneste, dar inima bate și 'n ea se adună toată mândria strămoșilor și toată puterea de viață a lor și așa simțim că nu a fost, dar nici nu e furtună, oricât de groaznică să fie ea, să poată smulge din rădăcini uriasul stejar aproape de două ori milenar, pe care Providința l'a sădit pe locul unde astăzi trăește.

Străinul, care numai din cronici va cerca să-ți cunoască sufletul, drag popor român, va rămânea uimit de puterea și vitejia brațelor tale, zid neînfrânt care veacuri lungi ai stat de pază la răsărit, ca apusul netulburat să-și poată închea grandioasa operă de civilizație. Și sufletul tău îl va apărea îmbrăcat în zalele prea strălucitoare a unei vitejii neasemuite. Dar străinul, care se va abate la vatra ta smerită și săracă, care va asculta poveștile și cântecile tale și duioasele doine, va vedea uimit profunda ta nobletă și duioșle, darul mare al seninei și înălțatoarei arte și sufletul tău va

lua și sub acest aspect o grandioasă proporție. Și cel ce va cumpăni greutatea ce le-ai întâmpinat veacuri de-a rândul când ai gemut în iobăgie și scurtul timp de libertate în care ai ajuns să robești văzduhul prin șoimii tăi, sburători cu aripi de fier — se va închina smerit în fața acestui suflet al tău în care sunt concentrate în cea mai perfectă armonie toate calitățile, cari dau unui popor dreptul etern de a trăi și a se înălța până la culmi ametoare. Acestea sunt gândurile ce ne mângăie și întăresc și înviorază după un an de războiu. Azi strălucește în deplină lumină strămoșeasca și legendara ta vitejie și mâne vor străluci ca niciodată celelalte diademe ale sufletului tău mare.

Da! Mâne în zilele de pace și bucurie străinii vor uita pe oșteanul neînving și vor admira progresul tău, cultura și înaintarea ta pe toate terenele. Soarele culturai tale e acum abia la răsărit, dar el va parcurge cu iuteala soarelui drumul său ca să se ridice la înălțimea mijlocului de cer, de unde va da puterea vieții și a luminei noroadelor, cari te împrejmuesc.

Trecutul tău e o tragedie, dar lumina prezentului e prevestirea unor zile mari în fapte și gândiri, în eroism și învingeri. E o imperioasă necesitate logică și istorică în cele ce afirmăm că tot ce e bun trebuie să se afirme, mai târziu, poate, dar odată trebuie să se afirme.

Nestrăbătuta credință a ta în Dumnezeu prea dreptul e chezașia izbândei tale de mâne. Tu crede și te întărește că orice furtuni vor veni tu vei învinge, căci sufletul tău nemuritor cu nemuritoare calități e înzestrat.

Suflet nobil, element de civilizație și cultură, suflet de erou acesta ești tu, căci acestea sunt popoabele sufletului tău.

Veni-vor cronicarii altor zile mai senine și cumpănind cu dreapta înțelepciune tot ce a fost și s'a petrecut și anul acesta, se vor îngrozi de vitejia voastră, dragi frați luptători, și vor scrie ei — ce noi nu putem — dreapta apreciere a jertfei voastre și se vor uimi și pleca înaintea dreptului vostru și al nostru — la viață.

Noi par'că cetim șirele lor, un glas îndepărtat ni le spune și inima noastră extaziată se umple de lumină nouă și sfântă. Frunțile noastre azi îngândurate, vor străluci încoronate de isbânda ce ne-o vor aduce vremile cari vor veni, vremi de pace și de bucurie, cari ne vor da locul ce-l vrednicim, după dreptatea, pe care ar fi prea grozav s'o mai cersim ci care ni se va da cu mână prea îndurătoare de către Dumnezeu părinților noștri, care pentru toate câte ne-a dat în anul acesta, pururea laudat să fie.

Suprema conștiință și mândrie ne face să ne despărțim de însângeratul an, care a trecut, cu vechile cuvinte sfântite de toate vremile și veacurile întunecoase prin cari am trecut, cu cuvintele de veche și azi cea mai adevărată și mângăietoare și înălțătoare înțelepciune că:

„APA TRECE, PIETRELE RĂMÂN!”

— 31 Iulie, 1915.

OVIDIU HULEA.

Turcia.

București, 29 Iulie.

Privind prea de aproape evenimentele externe de astăzi noi nu le putem prinde în toată măreția lor și nu le putem proiecta profilul lor în trecut și în viitor, pentru ale înțelege *sub specie aeternitatis*, ci obișnuți a pipăi evenimentele și a le măsura cu palma, noi judecăm războiul de astăzi cu mentalitatea culiselor politice și a intrigilor de partid.

Din enorma ciocnire de astăzi un lucru se desprinde clar: războiul actual decide în primul loc de soarta imperiului turcesc.

Desființarea imperiului turcesc a fost cauza pentru care s'au dus aproape toate războaiele din Orient, de aproape 200 de ani.

Azi e furtună.

— Prin os scumpilor mei morți. —

Iar nala departe de maluri
 Trecea liniștită pe valuri
 Și 'n valuri zimbeau fermecate
 Și luna și stelele toate.

....Dar iată
 Un vuiet nebun dintr'odată
 Tot crește venind ca furtuna
 Pe cer fulgerată stă luna....
O uite! cum urlă furtuna!
 Și valuri pe ceruri s'aruncă
 Să 'nece și ceriul și luna!
 Vin valuri albite de goană
 Și urlă și gem și se zbat
 Se 'naltă și cad ne'ncetat.
 Vin valuri stărmate 'n sălbatecă horă și 'n
 [goană]
 Ce cântec sinistru și cât de sinistru-l intoană
 Cum valul de valuri se stărmă trecând în
 [sălbatică goană.

....Și vuleț și geamăt și vaiet
 Și hohot și urlat și ură

Numărul popular pe 1 an 4 cor.

Răcnește a iadului gură
 Cum valul de valuri se stărmă trecând în
 [sălbatică goană.

Și nala pe-o clipă răsare
 Din valuri și cade 'n mormânt
 Adânc, cum e noaptea din iad
 Și-apostolii nu au cuvânt
 Să strige! căci moartea le-nghiață
 Cuvântul pe buzele mute
 O clipă și vâsle și nala
 Și toate-s pierdute!

„O Rabbi
 Invie din somn
 Invie puternice Domn
 Că nu mă pot slăbii!
 Invie! de nu, vom pieri!”

Dar marea urlând fioros
 Mai groaznic acuma se zbate
 Se 'naltă și cade pe spate
 Și strigă și râde cu hohot,
 Și Domnul Hristos
 E-'n naie de somn biruit.

Și trăznete cântă și cad
 Prin valuri și marea s'aprinde

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Și locul pe-o clipă se 'ntinde
 Prin valuri de valuri legate
 Și arde sălbatică mare
 Ca noaptea nestinsă din iad.

Un semn!
 Și marea de-odată
 Și-'nceată strigarea turbată
 Și-i liniște sfântă pe valuri
 Și lunecă nala spre maluri
 Și-'n valuri zimbec fermecate
 Și luna și stelele toate.

Rabbi
 În jurul meu plâng
 Și nu mă pot slăbii!
 Și stau și eu-'n mijlocul lor....
 Și nu mă pot nici eu de dor
 Și strig și eu-'n mijlocul lor
 O Rabbi
 Invie 'nduratele Domn
 Că nu mă pot slăbii!

Ovidiu Hulea.

Numărul popular pe 1/2 2 coroane

Turcii aşezați la Constantinopol la mijlocul secolului XV. au adus cu ei o radicală transformare a întregului răsărit european. Națiunile formate în această parte a lumii, intrând sub Turci au fost ca și desființate, timp de sute de ani, dând răgaz altor națiuni neorganizate în state, să apară ele pe primul plan al istoriei. Stăpânirea turcească bazată numai pe o organizație militară primitivă, a dat maximul ei de putere întinzându-se în jurul Mării Negre, și pe Dunăre până la Budapesta. Tendințele ei spre Viena i-au fost fatale, căci dela 1683, dela asediul Vienei, se poate zice că a început decadența turcească.

Această stăpânire, dacă nu a fost un pericol național pentru popoarele supuse, din cauza caracterului ei pur militar, ea a adus o radicală schimbare în echilibrul de forțe din Orient, favorizând în primul loc alcătuirea Rusiei de astăzi. Cine cunoaște începuturile modeste ale statului rus dela Kiew, și a celui dela Moscova, în timpul când Moldova ținea piept cu tărie unor state vechi și puternice ca Ungaria și Polonia, își poate da seamă că desființarea puterii moldovene a fost una din cauzele ridicării Rusiei.

Dar dacă în perioada ascendentă a puterii turcești ea a fost o nenorocire pentru noi, și dacă instalarea Turcilor atotputernici la Constantinopol înlocui Bizanțul plâpând, a avut ca urmare necesară decăderea economică și politică a principatelor noastre, în perioada decadenței turcești, atunci când asupra noastră se ridicau averse Rusia și Austria, se poate mărturisi cu o adevărată recunoștință, că Turcii au dus războaie din cele mai grele cu folos numai pentru noi.

În perioada napoleoniană se credea serios în Rusia în desființarea totală a imperiului turcesc.

După întrevăderea dela Erfurt, și în urma succeselor armatelor rusești din 1809, 1810 și 1811, principatele erau de fapt ale Rușilor. Ar fi de neînțeles cum am putut rămâne în această epocă de înfrângeri și de nestatornicii a lui Napoleon care ne oferea pe rând Rușilor și Austriei, dacă nu ne-am aminti cu recunoștință de figura implacabilă în

ura contra Rușilor și în dorința de menținere și îndreptare a împărăției, a marelui sultan Mahmud. Mahmud bătut și părăsit de Napoleon, refuză cu încăpăținare pretențiunile ruse și preferă să prelungească până la ruina întregului imperiu, un război nenorocit, decât să cedeze Rușilor Dunărea. El nu vrea să audă nici de Siret, cu care Rușii se mulțumeau sub presiunea invaziei franceze și consimți cu durerea în suflet pentru Ismail, Kilia și gurile Dunărei, să cedeze Prutul, după ce pierduse orice încredere în politica nestatornică a lui Napoleon.

Dela 1812, nici Rusia, nici Austria nu au mai putut înainta în Turcia, din cauza Angliei, interesată a opri expansiunea rusă spre Mediterană.

Protecțiunea Angliei îndreptată numai contra Rusiei, n'a împiedecat descompunerea Turciei prin independența Sârbilor, a Grecilor și a Românilor. Această protecțiune engleză a ținut aproape 100 de ani, perioadă în care Rusia a suferit cele mai dureroase înfrângeri militare și diplomatice. Gonită dela Dunăre în urma războiului Crimeei, ea nu a reușit prin războiul dela 1877 decât să reia Basarabia, dar în același timp să provoace interesarea Europei întregi la menținerea Turcilor în Constantinopol.

Procesul de descompunere a Turciei a continuat și după congresul dela Berlin sub această nouă formă a aspirației la independență a popoarelor creștine din Balcani. Bulgaria înființată ca o fâșie dealungul Dunării anexează Rumelia orientală și ajunge la o independență de fapt. Bulgarii, Grecii și Sârbii apoi, întrețin o continuă agitație cu bande armate, bombe, asasinate, etc. pentru a ține veșnic la ordinea zilei problema turcească în Europa.

Față de fierberea internă, Turcia își schimbă doar haina, adoptând la 1908 formele constituționale.

În relațiunile externe, Turcia care se credea în paza Europei în urma congresului dela Berlin, a făcut o importantă evoluție care a dus-o la războiul de azi. În urma congresului dela Berlin, Rusia pierzând orice speranță de Constantinopol își îndreaptă toate silin-

țele în sus către golful persic și Marea Galbenă.

Peste tot însă ea s'a lovit de Anglia și sfârșitul dezastruos din 1905 a readus-o iarăși la Constantinopol. În acest timp în Europa se petrecuse un fapt neprevăzut: creșterea extraordinară a puterii germane, pe toate țărimurile, și apropierea germano-turcă.

În anul 1909 împăratul Germaniei vizitează Constantinopolul, Ierusalimul și Damascul, expunând la mormântul lui Saladin un întreg program de apropiere între Germani și Mohamedani.

Turcia primește ofițeri instructori germani și acordă Germanilor concesiunea liniei Bagdadului.

Din acest moment protecțiunea seculară a Angliei a fost retrasă Turciei. Linia Bagdadului însemna colonizarea cu Germani a Mesopotamiei și periclitarea stăpânirii engleze în Egipt și chiar în Indii. Astfel Anglia din protectoare, devine dușmana de moarte a Turciei și aliata Rusiei pentru desființarea imperiului turcesc. La constituționalizarea Turciei Austria a răspuns anexând Bosnia și Herțegovina, Bulgaria declarându-se independentă, Italia cucerind Tripolitania, iar Rusia alcătuind liga balcanică și punând la cale războiul din 1912 care trebuia să reducă Turcia europeană pe linia Enos-Midia. Turcia ajunsă aci, stăpânirea Constantinopolului, pentru Rusia, nu mai depindea decât de un războiu fericit cu Turcii. Drumul spre Constantinopol, nu mai trecea pe la noi ca în 1812, ci pe la Viena și Berlin.

Turcia scoasă astfel din cauză, față de războiul care se dedea pentru împărțirea sau menținerea ei, avea de ales acum între a se preda de bună voie Englezilor în Asia-mică și Rușilor la Constantinopol, sau a lupta alături de Germania. Este evident, că Turcii au trebuit să aleagă această din urmă alternativă, căci între desființare, și dominațiune germană, redusă la avantaje economice și influențe politice, Turcii cari niciodată n'au fost stăpâni deplin pe aceste două înfățișeri ale puterii de stat, se găsesc sub influența și protecțiunea germană, aproape ca în timpurile de mărire. St.

Cronica medicală.

Curele de însănătoșire făcute acasă.

Mulți au nevoie nu numai de o cură de recreare ci și de una de însănătoșire. De asemeni, prea mulți însă nu pot să facă față cheltuielilor mari pe cari le cere o cură la o stațiune balneară sau climaterică. Aceștia pot foarte bine să întreprindă și să execute o cură și acasă.

Orice cură, înainte de a fi întreprinsă, trebuie să fie permisă de un medic. De pildă, cura cu apă de Karlsbad, pentru suferinzi de ficat, de rinichi, diabetici, etc., poate aduce foloase mari bolnavilor dacă o fac chiar acasă, dar ea a pricinuit și multe victime. E drept, ea nu pune în primejdie viața, dar poate pricinui multe tulburări sau chiar boli: suferință de inimă, tulburări intestinale, etc.

Chestiunea dietei este foarte importantă în timpul curei. Cine nu se poate decide să renunțe la fructe, acela nu trebuie în nici un caz să întreprindă, de pildă, o cură cu apă de Karlsbad și nu trebuie să bea nici apă de Marienbad.

Pe lângă curile cu ape minerale, se poate întreprinde o cură de legume și fructe. Această cură este mult mai puțin primejdioasă ca cea despre care am vorbit mai sus. Ea e potrivită pentru toți acei cari au nevoie de o desintoxicare, de o curățire a organismului și cari nu pot să părăsească orașul. O asemenea

cură de fructe și legume, întinereste corpul și îi dă puteri noi. Prima zi se renunță complect la orice alimentație cu carne. E bine să se ia în această zi și un purgativ ușor, pentru a curăți intestinul sau o climă. A doua zi, în loc de ceaiul sau cafeaua obicinuită, se ia un pahar cu lapte, ce n'a fiert prea mult timp, la aceasta, pâine de graham cu puțin unt. Mai târziu, pe la 10, e bine să se ia o farfurie de compot — mai curând decât fructe crude.

Dejunul constă de asemenea din legume. Cartofii nu trebuie să lipsească, pentru că sunt foarte sănătoși și dau putere, fasolele, mazărea, boabele și linte, orezul cu suc de fructe sunt tot atâtea alimente necesare, utile, și potrivite pentru acest soi de cură.

Pe inserate, pâine cu magiun sau compot, lapte cu unt sau brânză. Iar seara, lapte bătut, sau iaurt: unt sau brânză cu pâine.

Doctorul Guelpa recomandă pentru câteva zile o cură de desintoxicare a organismului cum o numește el, mult mai severă. Câteva zile, 4—5 dearândul, el recomandă, numai beutură, apă-limonăzi, siropuri, câteva fructe și pâine. Din când în când și un ușor laxativ. Noi considerăm regimul lui ca prea exclusivist și de multe-ori chiar dăunător.

Dar cura de legume și fructe, urmată precum e descrisă mai sus are o mare influență binefăcătoare asupra organismului. La început se observă cum dispăre lenea intestinală de mai înainte. În loc de constipație se arată o ușoară

diaree. Căldura nu mai e atât de greu resimțită; omul se simte mai liber și mai bine dispus. Pofta de mâncare crește. Multe persoane cari înainte sufereau de insomnie în timpul zilelor călduroase, dorm acum bine și suficient.

Acasă se poate face cura cu apa de Vichy, cu apa de Vitel și cu tot felul de ape minerale. Cu condiția ca omul să se bucure de concediul și odihna de care se bucură și atunci când pleacă la stațiune; să execute cu punctualitate toate prescripțiile medicului etc. Se înțelege, efectul este mai mic ca la stațiunile de cură: lipsește aerul curat, plăcerile, odihna dela stațiunea balneară etc.; dar oricum, acei cari nu pot să plece, folosesc mult, când, timp de 2—4 săptămâni, se supun unei curi sistematice, acasă, pe cât se poate întocmai precum ea e efectuată la stațiune.

După cura la stațiunea balneară. — Este de mare importanță, pentru efectul bun al curei întreprinse la stațiune, ca bolnavul, când se întoarce acasă să mai privegheze asupra unor anumite reguli de viață și de tratament. În chipul acesta efectul curei este întărit.

Acum o sută de ani, trăia în stațiunea de cură Wiesbaden, pe atunci foarte modestă, astăzi ajunsă celebră, un medic care-și câștigase încrederea bolnavilor prin extraordinar de minuțiosul tratament la care își supune pacienții. Această minuțiozitate el n'o exercita numai în timpul curei. Ci odată cura terminată, el dădea

O discuție instructivă.

— Articol din afară. —

De câțiva timp adie prin coloanele ziarelor și revistelor noastre cu colorit bisericesc, ca un vânt de primăvară, discuția pornită de câțiva preoți luminați și mai doritori de progres, atât în ce privește desfășurarea activității lor pastorale și culturale, cât și dezvoltarea unui interes mai viu, în toate păturile credincioșilor, pentru adevăratele probleme ale vieții bisericești.

Ne bucurăm de îndrăzneala preoților, cari cercetează cauzele unor stări de lucruri puțin multumitoare și se gândesc la mijloace potrivite de a atrage din ce în ce mai mult spre calea bisericești și elementele mai culte, cari din diferite motive sau pretexte începuseră a se instrăina de această cale.

Dacă aceste stări de lucruri ar continua și în viitor, ar putea să aibă urmări foarte triste chiar pentru interesele de viață ale neamului nostru. Oamenii din popor s'ar convinge tot mai mult, că anumite elemente conducătoare nu mai cugetă, nu mai simțesc, nu mai cred la fel cu ei și astfel nu li se mai întâlnesc gândurile și inimile lor laolaltă nici înaintea sfințelor altare, de unde răsună de secol chemarea sfântă spre unitate și solidaritate, în toate referințele vieții sufletești: „Să iubim unii pe alții, ca într'un gând să mărturisim!”

Mai poate fi vorbă însă de „mărturisire într'un gând”, dacă poporul se vede ani de-arândul singur în biserică, numai cu preotul său, iar conducătorii mireni caută par'că să-și facă un fel de virtute din neparticiparea la serviciile divine, din totala desconsiderare a practicii religioase și din greșită concepție de a considera biserica numai sub raport administrativ-financiar și constituțional, ca o instituție, care dă slujbe și onoruri, ori poate să imble prilejuri de gimnastică electorală și de oarecari exerciții constituționale...

Această atitudine absolut condamnată cearcă cei mai mulți să și-o justifice prin aceea, că serviciul divin în biserică răsăriteană este prea lung, de altă parte lipsind predica sistematică, corespunzătoare cerințelor timpului de azi, oamenilor cu exigențe intelectuale și culturale mai avansate nu li se dă o hrană sufletească, așa cum dânsii o ar aștepta.

Nu voim să cercetăm, într'un cât această justificare ar putea fi acceptabilă. Constatăm însă, că preoțimea noastră mai luminată nu voiește să închidă ochii în fața realității, ci folosindu-se tocmai de prilejul, oferit de acest războiu mondial, care prin proporțiile lui înfricoșate a avut darul de a sgudui și inimile cele mai trândave

sub raport religios și de a face să învie într'insule raza credinței, se preocupă de problema atât de însemnată de a găsi mijloacele potrivite spre a ralia iarăși toate elementele poporului nostru sub sfântul labarum al bisericești străbune.

Pe cât de dreaptă găsim constatarea unui preot, care arată că sub influența împrejurărilor de viață sătească îngustă unii chiar dintre preoții cei mai bine pregătiți se neglijează într'atâta, încât dela o vreme le vine greu „să rostească o predică liber, să primească una sau alta din propunerile salutare, cari cer o stăruință mai încordată”, pe atât de mult ne-amălnit felul de discuție al celuiilalt, care neputându-și apăra în mod serios punctul său de vedere retrograd, nu s'a sfiit a recurge și la oarecare argument de ordin gastronomic (într'o discuție teologică!!) și afirmă, că poporul nostru nu ar avea lipsă de predici bune, lucrute cu studiu și sistem, cum se obicinuieste la popoarele luminate, ci s'ar multumi și cu oarecari „improvizații”.... Acest punct de vedere este cât se poate de greșit și el constituie un mare pericol mai ales pentru preoții tineri, cari dacă l'ar accepta, s'ar condamna pe sine la o regretabilă inacțiune și cu timpul la o părgăinire tot mai pronunțată a forțelor intelectuale.

Nu ne îndoim că din partea vrednicilor arhieriei, doritori de progres religios și bisericesc, năzuințele preoților, cari lucrează pentru înălțarea prestigiului și pentru sporirea potenței culturale a bisericești noastre, vor fi încurajate și sprijinite, ca să poată avea rezultatul dorit, iar celor deprinși prea mult cu tradiționala atipire li se vor da îndemnuri și îndrumări precise, ca să poată izbuti fiecare a face din amvonul bisericești sale o forță vie, un isvor nesecat de învățături folositoare și necesare poporului nostru dela orase și dela sate.

Pornită odată preoțimea noastră pe această cale și îndrumată cu stăruință în direcția îndeplinirii integrale a misiunii sale apostolești, motivele sau pretextele, cu cari cearcă să-și justifice mulți intelectuali lipsa lor totală de interes pentru biserica cea vie, vor fi spulberate cu ușurință. Și în curând vom putea avea mulțumirea de a vedea și pe cei mai pretențioși intelectuali ai noștri alergând la biserică cu dorința vie de a asculta cuvântul luminat și convingător al preotului, de a se închina în rând cu poporul și de a se simți sufletește în cea mai strânsă legătură frățească cu cei mulți și umili, cu toți cei de un sânge și de o credință!

Numai în felul acesta se va împlini și pentru poporul nostru prorocia, că un popor devine fericit atunci când scările bisericești sunt tocite

pacienților săi, o însemnare detaliată asupra chipului cum trebuie să se conducă după cură.

Buletinul pe care-l dădea fiecărui bolnav, când pornea spre casă, cuprindea cam următoarele:

„Acela, care și-a făcut cu strictețe cura trebuie să observe dacă apa beută este eliminată la timp prin urină, scaun, și sudoare și dacă se simte mai bine ca înainte de a începe cura; dacă pofta de mâncare e mai bună ca înainte, dacă somnul e bun și dacă membrele au devenit mai ușoare.

Dacă lucrurile stau astfel nu e nevoie ca pacientul să-și neliniștească din nou stomacul prin laxative și purgative, ci să se ție meru de aceeași dietă de care s'a servit în timpul curei, în chipul acesta bunul efect al curei nu numai că este susținut, dar el va dura tot atâta timp cât dieta va fi ținută. Dar dacă un pacient care a făcut cura la Wiesbaden a observat toate aceste reguli și totuși nu se simte bine, atunci de vină e sau medicul, care n'a ordonat cum trebuie cura, sau și pacientul însuși.

El n'a făcut cura cum se cuvenea, sau nu s'a supus prescripțiilor dietei ordonate....”

Am citat această scrisoare a vechiului medic din Wiesbaden mai mult ca o curiozitate, decât pentru valoarea sfaturilor medicale pe cari le conține. Ea ne arată însă că e util ca să nu lăsăm pe bolnav în complectă desorientare de îndată ce a părăsit stațiunea de cură. Astăzi mai rar se întâmplă ca medicii băilor să aibă

grija precedesorului lor dela Wiesbaden. Bolnavii noștri cred din cauza aceasta, că e destul ca în fiecare an să se ducă... „să-și facă dataria” cum se exprimă unii, să bea apă sau să facă băile miraculoase la câte o stațiune celebră, iar în tot timpul anului înainte de cură, dar mai ales după cură să ducă viața cea mai neregulată sau cea mai nepotrivită cu natura bolii lor.

Unde puneți, că adeseori, după o cură e nevoie de un regim de viață cu totul special. Sunt ape minerale care încarcă organismul cu anumite săruri și-l sărăcește de altele utile; ei bine, după cură, echilibrul trebuie restabilit și aceasta nu se obține decât prin un anumit fel de alimentație și trai. De asemeni, sunt indivizi a căror boală cronică cer un anumit fel de băi. de pucioasă, de sare, de iod, de pildă, dar cari, sub influența acestor băi pierd din putere sau chiar din greutate; aceste forțe trebuie căștigat la loc, odată întorși acasă. Cum însă? Prin ce mijloc? Pentru cei mai mulți bolnavi, acest lucru rămâne un secret, pentru că medicii uită sau neglijează a da detaliile cuvenite.

De aceea, una din recomandările pe care le dau pacienților e aceea de a întreba pe medicii dela stațiunile de băi pe cari le părăsesc, asupra cât mai multor detalii privitoare la hrană, traiul, munca etc., pentru timpul de după cură.

Dr. Ioan Ottescu.

de toți fiii săi, iar ale tribunalelor necălcate de nici unul din ei, ci lăsate în părăsire și acoperite cu iarbă crescută pe ele.

Atunci predica va isvori cu îmbelșugare din simțirea și cugetarea creștinească, de care va fi străbătută mintea și inima Românului! Și cei ce se vor gândi să împodobească cu glasul sau cu știința lor amvonul vre-unei catedrale românești, nu vor mai alerga să-și împrumute înțelepciunea dela Kessler dn Dresda ori din altă parte, ci vor grăi „din prisosința inimii lor....”

Observator.

Cel din urmă împărat latin al Tarigradului.

Am văzut, în articolul trecut, că Baldovin II a fost ridicat pe scaunul împărătesc al Tarigradului în luna lui Decemvrie din a. 1239.

Nici n'a început să domnească și s'a luat la ceartă cu împăratul grecesc din Nikia, anume Ioan Vatați. Li luă cetatea Ciorlu din apriperea Tarigradului, iar Vatați la rândul-i îi luă unele cetăți din apropierea Nicomediei. În vremea aceasta corăbiile de războiu ale acestuia alcătuite din 30 de bucăți sunt nimicite în primăvara anului 1240 de către Frânci. Fapta aceasta de războiu nu îmbunătățește de fel domnia lui Baldovin II care nu mai stăpânea decât Tarigradul. Ca să plătească pe ostași n'avea bani și atunci s'a gândit să ceară dela craiul Frankiei Ludovic al IV-lea trimițându-i la 14 Septemvrie 1241 la Paris, o bucată din crucea pe care a fost răstignit Iisus și alte moaște. S'a mai înțeles cu Vatați pentru doi ani. Vatați primi înțelegerea căci Ioan Comninos se făcuse împărat al Tesalonicului. Prin această înțelegere Comninos a trebuit să părăsească titulatura de împărat și să se mulțumească cu cea de despot și să fie supus lui Vatați.

În anul 1243 Baldovin II s'a înțeles și cu sultanul din Iconium Șai-Hosru-Ghiat-Ed-Din II, unul din domnitorii agareni cei mai puternici din Asia mică. Dar Vatați știu să rupă această înțelegere făcându-se prieten cu sultanul. Baldovin II văzând că treburile se încurcă rău pentru dânsul, plecă în 1244 în Italia unde a isbutit să pue la cale la 1 Aprilie 1244 o înțelegere între Papa Inochentie al IV-lea și împăratul Frederich al II-lea. Deasemenea a mai prelungit încă pe un an înțelegerea încheiată la anul 1241 cu Vatați. Din Italia a plecat, împreună cu Papa, în Franța, unde a luat parte la Sinodul din Lion care s'a ținut la 28 Iunie 1245 și care s'a întrunit mai mult ca să caute mijloace de întreținere pentru împărăția francă din Tarigrad. Sinodul luă următoarea hotărâre: jumătate din veniturile proprietarilor cari nu locuiesc cel puțin 6 luni pe an la Tarigrad să fie dată pentru apărarea cetății. Dela Lion, Baldovin II s'a dus Cluny la craiul Ludovic al IX-lea. În anul 1247 a trecut în Anglia. A colindat țările apusului până în 1248. În vremea asta înțelegerea cu Vatați isprăvindu-se acesta luă dela Frânci, în 1247, cetățile Ciorliu și Bizie, apoi toate ostroavele din Arhipelagul grecesc. Pe la începutul lui Octomvrie din anul 1248 Baldovin II s'a reintors în Tarigrad mai sărac decât plecase. Ca să poată întreține pe ostașii săi a despoiat bisericești și palatul împărătesc de arama cu cari erau învalite.

În anul 1250 sau 1251 a mai făcut o călătorie în apus, dar pe această vreme Vatați începuse înțelegeri cu Papa dela Roma așa că acea călătorie i-a fost fără folos. A avut însă liniște din partea Grecilor, căci Vatați până la moartea sa, întâmplată în ziua de 30 Octomvrie 1255 nu s'a mai războit cu Frâncii.

Feciorul lui Vatați, Teodor al II-lea Lascaris, n'a supărat nici el pe Baldovin II care a putut să se lupte în 1256 cu popoarele dela Dunăre. Teodor al II-lea moare în 1258 și îi urmă Mihail Paleologu. Noul împărat al Nikiei după ce bătu pe despotii Epirului și ai Etolei s'a gândit să sfârșească și cu împărăția Frâncilor din Tarigrad. A făcut înțelegere cu un boer frânc, anume Anseau de Toucy, ca să-i predea una din porțile cetății. Vânzarea s'a aflat și Mihail care pătrunsese până în Galata s'a înapoiat fără nici o ispravă la Nikia, și iscăli chiar o înțelegere de pace pe un an cu Baldovin în August 1260.

Dar o căpetenie a lui Mihail, anume Alexis Melisino care se ducea în anul 1261 în Tesalia întâlni pe drum ostași de ai lui Baldovin și află

dela ei că cea mai mare parte din oamenii acestuia plecaseră spre Pontul Euxin ca să păzească strămoșia din partea Dafnusei. Melisino plănuia atunci să cucerească cetatea. Ostașii lui Baldovin II pe cari i-a întâlnit în cale au fost cumpărați și în noaptea de 25 spre 26 Iulie 1261 pune mâna pe cetate. Baldovin II a fugit pe o corabie care l'a dus la Negroponte și de acolo în Italia.

Toate încercările sale pe lângă craiul Neapolei, Manfredo, pe lângă Papa Urban al IV-lea, pe lângă Hugo IV duce al Burgundei, pe lângă craiul Neapolei Carol d'Anjou și pe lângă craiul Navariei Tibaldo, ca să i se dea ajutor să cucerească Tarigradul, au fost de prisos. El a murit în anul 1272 sau 1273 nu se știe unde. Deasemenea nu se știe nici unde, nici când a murit și soția sa Maria. A lăsat un singur fecior Filip I care a purtat titulatura de împărat al Tarigradului (1273—1285). Acest titlu l'au purtat: Ecaterina de Valois, fata Ecaterinei de Courtenay (1307—1346); Robert II de Valois feciorul ei (1346—1364); Filip III, principe de Tarento, fratele lui Robert II (1364—1374?);

Margareta de Tarento, sora sa (1374?—1377); Iacov de Baux duce d'Andrie, fiul ei mort în 1383. Acesta a lăsat titulatura și moșiile sale vărului său Ludovic d'Anjou, craiul Neapolei și al Siciliei. Diata lui Iacov de Baux din 15 Iulie 1383 se păstrează la arhivele naționale din Paris. El se intitulează: „Cu mila lui Dumnezeu, împărat al Tarigradului, despot al Romaniei, domn al Ahaiei și Tarentului” ca moștenitor din partea mamei sale, împărăteasa Margareta de Tarento.

D. Caselli.

Interview cu G. Hervé.

Stat maghiar independent. — Reînființarea statului ovrulesc.

— După ziarul „Világ”. —

Senatorul american Albert I. Beveridge publică în ziarul „Call” din New-York convorbirea pe care a avut-o în Paris cu d. Gustav Hervé, teribilul socialist antimilitarist de altădată. Acum făcând un salt îndrăzneț d. Hervé a devenit un rășboinic furios, scriitorul și agitatorul care suferi mulți ani pușcărie, redactorul revistei „La Guerre Sociale” a intrat acum în societatea acelor, pe cari el mai înainte îi considera de cei mai mari făcători de rele ai societății.

Senatorul american întâlnește pe d. Hervé în spitalul celui mai avut parisian; el a cercetat pe d. Hervé și la redacție.

Reproducem următoarele părți din convorbirea acestora, în cursul căreia d. Hervé pe lângă ideile cele mai mari și mai nobile pune și idei foarte curioase și avânturile cele mai violente:

— Socialiștii germani — a spus d. Hervé — au fost în situația să impledească izbucnirea rășbolului. Socialiștii francezi le spuneau: „Să ne gătuim guvernele, în cazul când acestea ar lua chiar cele mai neînsemnate pregătiri de rășbol”. Asta s'a întâmplat cu prilejul congresului nostru internațional ținut acum opt ani la Stuttgart. Germanii au răspuns: „O, noi nu putem să facem așa ceva! Noi nu putem garanta, că ne vom împotrivi guvernului nostru, în cazul când poporul nostru ar începe rășbolul!” Aveau o atitudine ca și când kaiserul ar fi Dumnezeu lor! El nu vor să facă neplăceri iubitelor lor kaiser! Asta n'au mărturisit-o pe față, dar așa se manifestau.

Apoi d. Hervé își împreună mâinile ca la rugăciune, își ridică ochii spre cer, ca și când ar roști rugăciune.

— Apoi am spus socialiștilor germani: „Faceți ca guvernul vostru să retrocedeze Franței Alsacia-Lorena, iar noi vă dăm conștința. Desfaceți alianța cu Austria, iar noi vom desface alianța cu Rusia!”

Germanii au răspuns: „Asta ar duce la rășcoală!” „Să fie rășcoală — răspunserăm noi — e mai preferabilă o rășcoală decât un rășbolu lung!” „Asta e imposibil — spuseră Germanii.

— Ce privește rășbolul actual pot spune că el a fost provocat de teribilul cast militar feudal al Germaniei. Socialiștii germani au fost în situația să impledească izbucnirea rășbolului; acum nouă, socialiștii francezi, ni se revine rolul ca pentru totdeauna să punem capăt rășboaielor. În consecință trebuie să distrugem militarismul german. Noi luptăm pentru pacea lumii!

— Ce se va face cu militarismul și reacțiunea din Rusia?

— Rusia! Vezi, nouă nicicând nu ne-a fost și nici acum nu ne este populară alianța cu Rusia. De aceea făcusem socialiștilor germani propunerea ca Germania să desfacă alianța cu Austria, pentru ca și Franța să desfacă alianța cu Rusia. De altfel politica sdrăngăni-

rei de sable a Germaniei ne-a împins să facem această alianță.

— Dar Rusia e doară mult mai autocrată decât Germania!

— Nu e tocmai așa! În Rusia terenul e mult mai bine pregătit pentru primirea socialismului, decât în Germania. Acolo e mult mai puternic spiritul de libertate decât în Germania...(!) Rășbolul acesta va deschide ochii Rușilor.

— Ce va aduce sfârșitul rășbolului?

— Refacerea Europei pe această bază. Toate popoarele, cari au legături de sânge, idealuri și aspirațiuni comune, se vor uni. Aceasta este baza naturală a formării națiunilor, iar nu frontierele trase cu sabia, cari le despărț. Apoi fiecare națiune să se guverneze independent. Să nu mai fie expansiune, să nu mai fie rășboale. În statele unite ale Europei să se institue poliție internațională și un arbitru ales obligator.

— Cum îți închipui dta refacerea Europei?

— Asta este foarte simplu. 1. Alsacia-Lorena revine Franței, deoarece ea face parte din Franța. 2. Din același motiv Sleswigul se va retroceda Daniei. 3. Vom reînființa Polonia. 4. Vom lichida Austria. Acest stat nu formează o națiune, iar popoarele ei n'au origină comună și nici idealuri comune. Partea locuită de Germani se va da Germaniei și, pentru că să vedeți că suntem drepti, părțile locuite de Români se vor da României, și așa mai departe. Ungaria, firește, ar deveni regat independent. Acestea vor trebui să se întâmple așa după cum spusel, acesta fiind un principiu natural.

— Dar Turcia?

— Aceasta va fi împărțită în trei părți. Constantinopolul cu regiunea lui revine Rusiei, Franța va primi Siria, Anglia va primi Bagdadul și regiunea lui cu calea ferată.

— Iar coloniile franceze?

— Populația acestora mai are încă lipsă de a fi guvernată. Pe locuitorii Algierei de ex., când ei vor deveni maturi, îi vom face cetățeni francezi. Tot așa vom proceda și cu celelalte popoare.

— Mai aveți și alte proiecte în programul dv. relativ la noua refacere națională?

— Da, mai am un proiect, care mai ales îmi este scump: reînființarea statului ovrulesc în Palestina.

— Asta e totul?

— Deocamdată asta e totul. Odată începută afirmarea principiului, urmează continuarea. Acum trebuie să ne vindecăm ranele sângerânde; acum trebuie să lucrăm pentru vecinicie. Dacă am întrelăsa aceasta, vom avea iarăși un rășbolu ca și cel actual, pentru aceleași scopuri.

La tăierea prinosului.

Este obiceiul frumos al cojocarilor din Lugoj (exclusiv Români!) ca la sf. Ilie patronul țehului (breslei) de odinioară să taie prinos în casa unuia dintre fruntașii cojocari. Șatra (cort) verde, corul lui Vidu, taraful lui Nica, valuri de vin lugojenesc și bere de casă erau passepartoutul de odinioară, — dar toate trec, se prăpădesc ca și un cântec bătrânesc.

Dacă scriu azi aceste șire, o fac nu numai copleșit de amintiri din senina copilărie când prinosul se tăia la casa moșului meu, ultimul țehmaistor (conducătorul breslei), dar mai mult pentru a sublinia și special la cojocăritul românesc ceea ce am spus și scris despre întreaga industrie a noastră, că este factor de importanță decisivă în viitorul nostru.

Nu mai este nevoie să insist în general, asupra industriei în viața unui popor, — doar asta și tot asta ne demonstrează zi de zi rășbolul.

Există oare o dovadă mai plausibilă, decât seria de eșecuri din Iunie, a Rusiei, a cărei industrie nu este nici pe departe la nivelul trebuințelor normale ale imperiului, și cu atât mai puțin față de pretențiunile reduse de azi. Unic exemplu care învederează starea dezolată a lor. În becuri electrice, automobile și motoare s'a ridicat importul german în Rusia în ultimii 3 ani în medie dela 3 la 9 milioane mărci. Să nu credeți însă că Rusia n'a făcut în păcatele ei sforțări pentru ridicarea travaiului în fabricile proprii. S'a trezit însă cam târziu, pe când piața era inundată de produsul german; și este cunoscut spiritul organizatoric german căruia nu-i lipsește mai mult decât o crepătură în ușă, ca să intre cumva.

Nu va fi fost ultimul motiv industria, la încăerarea de azi.

Se pune întrebarea dacă putem spera serios ceva dela industria noastră când:

n'avem capital, n'avem organizația recerută pentru a putea începe ceva, n'avem priceperea și n'avem chiar nici bunăvoința câte odată (de regulă și în mod fatal, tot când ar trebui s'o avem).

Dacă este să fiu sincer și, vorbă bătrânească, real în judecată: nu sperez nici eu prea mult, în calibrul dezvoltării noastre de demult. Însă nime nu-mi poate schimba convingerea că după rășbol va trebui să facem și noi ce fac pomii primăvara. Înelul dezvoltării cu celulele bătucite va fi urmat de unul mai larg cu celule mai mari de acum. Este dezvoltarea firească în natură pe care ca și pomii o fac și neamurile — și dacă noi n'am face-o ar fi dovada că n'avem puterea de viață.

Să nu mai lungesc vorba, revin la cojocăritul nostru. S'a scris așa de mult, și s'a vorbit, îndemnând țărâmul nostru să nu-și schimbe portul. Experiența arată rezultatul natural, că precum toate se schimbă, se dezvoltă, așa și viața noastră românească cu toate manifestările ei trebuie să se schimbe, și ar fi trist, nespuse de trist, dacă nu s'ar schimba. Conducătorii noștri griesc natural ca să nu fie depășită direcția național-românească, dar nimeni nu voeste, las că nici n'ar putea, să pună stavilă dezvoltării. Astfel, zău, astăzi-mâne, cine știe, și din cojoc ce-o să mai fie. Și dacă nu mai este nevoie de cojoc, ce să facă cojocarii? Ceea ce-a făcut cojocul! Să caute drumul dezvoltării. Iarăș revin la școlile de industrie cari au și în acest caz să asigure existența atâtor mii de familii românești. Așa puțini și mici cum suntem ne-am minuna dacă am socoti capitalul activ în industria noastră cu totul neglijată de azi.

Altă chestie, că acest capital, durere, în mare parte nu este românesc, ci se îngrașă numai cu sudoare românească. Industriașii cari cumpără pe la însoțiri străine pelea și ridică bani dela bănci străine pentru materialul prim, știu mai bine ieremiada. Și dacă va da Dumnezeu zile mai bune, sau cel puțin se va pune cândva chestia industriei noastre pe tapet, atunci se va vedea abea cât (tot) este de făcut. Se va ține cont vrând-nevrând, natural, de puterile noastre și asta este unica măsură sigură și reală. La nici un caz nu vom începe cu măsura trebuințelor en bloc, căci în cazul acesta am ajunge la un program cu pretenții maxime cari exclud îndeplinirea minimului posibil. Așa se compromit de mulțori întreprinderi, că se începe cu palatul în loc de a procura întâi un scaun de scândură.

Natural până aci „vorbă goală în pustie” — soarta meseriașului, meseriașul o decide; el trebuie să zică, și va zice „să fie lumină, și va fi!”

Al. S. Iorga.

Rolul femeiei în timp de rășbol.

II.

În toate rășboaiile secolului din urmă, țările neutrale și-au trimis spitakuri complete organizate cu medici și infirmiere, cari adeseori cu rizicul vieții lor au adus servicii supraomenești bolnavilor și răniților. Același lucru l-am văzut în rășbolul din Balcani și-l vedem azi, când și noi avem în Budapesta un spital ținut sub conducerea și directă îngrijire a crucei roșii din America, care a trimis și aici 5 medici și 12 infirmiere cum a făcut-o pentru toate țările Europei apusene în focul rășbolului: Și-a făcut-o fără deosebire de rasă sau simpatie de ordin politic. În Serbia se spune că au murit medici și surori de caritate franceze, căzute victime groaznicei epidemii de tifosul exantematic.

Aproape în toate statele găsim școli de infirmiere (nu cursuri) bine organizate cu drepturile ori cărei alte școli de stat. Cursurile sunt de durată unui an, se primesc numai eleve interne cari au împlinit vârsta de 20 de ani și-au făcut studii anterioare superioare. (Diplome de instituitoare, bacalaureat, etc.) Am avut ocazia să vizitez o asemenea școală în Fribourgul Elveției. Înființată de statul elvețian, este pusă sub conducerea unui ord de călugărițe ursuline franceze, sub egida instrucției publice însă ca și ori care altă școală din acel canton. Elevele de un număr dimbitat, majoritatea compusă din elvețiene germane, abea 4—5 franceze, primeau instrucția în pensionat, făcând practica în spitalul din apropiere. Li se dă și o vastă instruc-

ție teoretică: fizică-chimie, psihologie, economie, contabilitate și bineînțeles igienă foarte vastă. Secțiile le sunt predate de către profesori ai universității din localitate, la finea anului având să dea examene în fața comisiei din partea statului, în urma cărora li se eliberează diplome. Uniforma de rigoare este asemănătoare tuturor surorilor de caritate din străinătate: rochia simplă, sură, îngust învrăstată cu vânat ămănis, pe cap un voal foarte frumos din crêpe de aceeași culoare întunecată.

În Franța, de ani de-a rândul femeia instruită își ține de datorie să urmeze dacă nu școală, măcar curs de infirmieră. Instituțiile dela oraș ca și dela sat toate sunt stăpâne a unui certificat sau diplomă de acest caracter. Inspirare poate de acel revanche, care se naște deodată cu fiecare francez dela 1870 încoace?

Afară de Crucea roșie, în Franța mai este o a doua societate umanitară numită „Société de Secours aux blessés militaires”, care dezvoltă o activitate extraordinară. Își are ramificațiile în toate ținuturile țării și susține o școală-spital proprie. Dela anul 1900 încoace a dat peste 9000 infirmiere diplomate sau cu certificate de aptitudine; aproape 600 infirmiere majore sau șef-conducătoare, și peste 2000 auxiliare. Tot aceasta societate a organizat 25 echipe mobile de infirmiere, gata să plece la oel dintâi apel; 350 femei au obținut certificate pentru aptitudinile administrative ale unui spital. Astfel, o adevărată divizie de aproape 15.000 femei, cărora li s'a dat pregătirea profesională precisă și mobilă în caz de necesitate. În aceeași măsură, aceasta societate a dat instrucțiile necesare în arta culinară, ținând prelegeri și cursuri practice de bucătărie specială pentru bolnavi.

Am arătat o mică schiță despre activitatea și munca zeloasă ce s'a urmat ani de zile. Și dacă ar fi s'avem la îndemână și un tablou al acelei munci dezvoltate de Crucea roșie, am putea arăta desigur rezultate uimitoare.

Și-mi aduc aminte de senzațiile dela începutul războiului. Pe lângă profesiunile noastre s'au ivit masele de infirmiere-diletante, băjbăiau plimbările de sorțele de rigoare cu Crucea roșie pe brațul stâng, și puteai escrie premiul pentru cea mai „chic” bonetă albă. Erau semnele criante și s'o mărturisim nepotrivite ale incorigibilei noastre vanități. În cele din urmă zărele au fost necesitate să adreseze diletanților cereri energice întovărășite de ironii juste, rugându-le să-și păstreze sorțul alb, acasă, în dulap, în curățenia exemplară ce i se cere, scutindu-l de praful trotoarelor și să-l scoată la iveală numai în orele oficiale de spital.

Era oare la fel acest tablou, dacă și la noi se dezvoltă o muncă intensivă prealabilă, o muncă solidă serioasă și bine disciplinată?

Cum am mai putea indica și înșira toate seriile activității feminine în caz de război? Muncitoarele tuturor resortelor, a igienei d. e., mâinile indispensabile echipei și întreținerii spitalelor având în vedere măsura enormă în care o cere necesitatea; bucătărie, administrație, colaboratoare la preparațiile de pansamente, etc. Active pretutindeni, fără șgomot și reclamă, precise și bine obișnuite, aceasta muncă va fi prea binecuvântată. Niciodată femeile nu vor fi prea numeroase în rândurile ajutoarelor necesare și trebuie să fie conduse de principiul, că din ziua chemării sub drapel al sutelor de mii, din momentul dramei egduitoare, care răstoarnă întreaga situație în mensul ei de toate zilele, precizia în muncă, întovărășită cu devotamentul de care numai femeia este capabilă, sunt devizele de cari trebuie să fie conduse și ce cu drept cuvânt așteaptă lumea dela ele. În multiplele ocupații în cari poate fi utilă rămâne chestia să le știe determina după propriile putințe, predispoziții și aptitudini personale și forța de rezistență. T. B.

Aviz către abonații restanțieri.

Rugăm cu stăruință pe toți acei abonați a căror abonament le-a expirat deja, și cari din acest prilej au primit avizul nostru dimpreună cu mandatul postal, — să binevoiască a și-l achita fără întârziere, trimițându-ne abonamentul pe sem. II sau cvartalul III a. c.

Celor ce nu vor să fie seamă de desele noastre rugăminți, le vom sista expediarea, începând cu proximalul Nr.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 30 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: După o pauză de mai multe zile aliații au început din nou ofensiva pe întreg frontul dintre Bug și Vistula. La apus de Wjecz, până în regiunea Chmiel, am spart frontul rusesc pe o lungime de peste 25 klm. Al 17-lea corp de armată austro-ungar, după ce a dat 5 asalturi, a ocupat pozițiile rusești la nord de Chmiel. Trupele germane au cucerit linia Piski-Biskupce și drumul de fer la ost de această linie. La Kowala, Belzice, la nordost dela Krasnostaw și Woislawice armatele aliate au pătruns deasemenea în liniile inamicului. Azi dimineată, Rușii au început să se retragă pe întreaga linie, devastând în retragerea lor toate cătunele și incendiând grăul de pe câmp. Il urmărim pe inamic. La nordvest dela Ivanogrod, până la gura Radomkei, dând lupte grele de ambele părți ale acesteia am forțat în 28 Iulie trecerea peste Vistula în mai multe puncte. Pionierilor germani și austro-ungari li s'a deschis prilej să dea o nouă dovadă despre deosebita lor destoinicie în împrejurări foarte grele și despre simțul de datorie de a se jertfi. Apărătorii capului de pod dela Sokal pe Bugul superior și-au mutat frontul mai îndărăpt cu câteva sute de metri din fața unui atac covârșitor de puternic și au respins aci mai multe atacuri inamice. În întreaga Galizia orientală situația generală, dealminteri, e neschimbată.

Pe frontul italian: Atacurile italiene, cari s'au repetit în circumscripția Goriziei împotriva marginii platoului, au fost numai niște ieșiri sporadice și zădarnice a detașamentelor inamice și au fost îndreptate împotriva punctului de razim proeminent, al pozițiilor noastre. Așa la ost dela Sagrado și Redipuglia trupele italiene au făcut încercarea să câștige teren, dar le-am respins pe toate. În zădar s'a sforțat inamicul mai cu seamă pentru Monte de Sei Busi, pe care îl stăpânim cu siguranță. În celelalte părți ale frontului sudapusean nu s'a întâmplat nimic esențial. Pe platoul Comeni un tun al nostru de apărare împotriva dirigeabilelor italiene a doborât în zilele din urmă cu o pușcătură nimerită un avion italian. Pilotul și observatorul au fost găsiți morți sub ruinele aeroplanului incendiat.

Budapesta, 30 Iulie. — Se comunică dela comandamentul marinei de război:

Italienii au construit de curând o stațiune radio-telegrafică pe insula Pelagosa, pe care noi nu aveam soldați. În 28 Iulie un grup al torpiloarelor noastre a distrus cu tunurile ei edificiul stațiunii radiotelegrafice și a răsturnat catantul grilajat. După aceasta am debarcat la țănm un detașament pentru ca să facem o recunoaștere cu forța și să stabilim în ce măsură a ocupat inamicul insula. Detașamentul acesta cu toate că inamicul a făcut un contraatac violent, a străbătut peste un tranșeu inamic până la construcțiile de apărare bine întărite și betonate ale inamicului și sprijinit de focul vaselor a pricinuit Italianilor pierderi considerabile. Intre alții a căzut și comandantul și un ofițer ai trupelor de ocupație italiene. După o recunoaștere reușită cu toată forța covârșitoare a inamicului detașamentul nostru s'a întors pe vase fără vre-o pierdere mai însemnată. Submarinele inamice au lansat zădarnic mai multe torpile împotriva torpiloarelor noastre.

Berlin, 30 Iulie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: La Perthes, în Champagne, am făcut de ambele părți să explodeze mine, aruncând în aer cu acest prilej un tranșeu de flanc al Francezilor, la nord dela numita localitate. În Bois de Pretre, de ambele părți de Croix de Carnes s'a prăbușit un atac francez în fața pozițiilor noastre, în focul infanteriei și artileriei noastre. În Vosgi, inamicul a atacat, ieri după amezai, din nou linia Lingenkopf-Barenkopf. Lupta dată la distanță mică pentru stăpânirea pozițiunii, încă nu s'a terminat. Doi aviatori englezi au fost siliți în apropiere de țănmul mării să coboare pe apă. I-am făcut prizonieri.

Pe frontul orientat: Situația în general nu s'a schimbat.

Pe frontul sud-estic: Trupele armatei colonel-generalului Voysch în 28 Iulie, des de dimineată, au forțat între gura Vistulei și Kozienice în mai multe puncte trecerea peste Vistula. Pe țănmul estic lupta

încă nu s'a terminat. Armatele aliate ale generalului Mackensen au reușit ieri ofensiva. La apus de Wjecz trupele germane au spart pozițiile rusești și seara ajuns până la linia Piaski-Biskupice și la ost dela aceasta, drumul de fier. Au căzut în mâinile noastre multe mii de prizonieri și 3 tunuri. Trupele germane și austro-ungare au străbătut până în regiunea la ost de Vistula. Trupele de gardă prusiane au înaintat la Krupie (la nord-ost dela Krasnostaw) iar alte trupe germane în regiunea Woislawice. Aceste succese au clătinat frontul rusesc între Bug și Vistula. Azi dimineată Rușii și-au părăsit pozițiile pe întreaga linie, și acum ei mai stau la nord dela Grubiesow.

Primul ministru englez e mulțumit cu situația de pe câmpul de războiu.

Rotterdam. — Primul ministru englez, Asquith prezentând camerii comunelor proiectul despre amânarea camerei până în 8 August a spus între altele că, după părerea sa, *războiul va ține încă multă vreme; până când va ținea acest războiu, e o chestie de perseverență.* Am fi ingrați și lipsiți de simțeminte — a spus Asquith — dacă n'am recunoaște că aliatul nostru rus a făcut sfortări colosale de mari pentru ca să împiedece invaziunea germană și *i-a reușit să-și mențină pozițiile neatînse (!)*. În istoria mondială nu găsim o pildă similară de disciplină și perseverență, de cari au dat dovadă armatele rusești în cele două săptămâni din urmă. Cu Italia — a continuat Asquith — Anglia e foarte mulțumită și ja la cunoștință cu satisfacție că *noul aliat e cu precauțiune la înaintare și câștigă mereu teren (!)* Încât privește Franța, *armata franceză dela începutul războiului nici când n'a avut mai multă încredere în biruința finală, ca acum.* Flota engleză a fost puternică, la începutul războiului, dar azi e și mai puternică și avem să fim mulțumiți cu activitatea ei de până acum.

Războiul cu submarinele germane n'a devenit fatal pentru comerțul englez, ba n'a cauzat chiar nici pagube serioase și marea e curățită de dușman.

Vorbind apoi despre afacerile interne, primul ministru englez a spus, că *Lloyd George a organizat atât de bine fabricarea de munițiuni încât acum se poate fabrica munițiune în cantitate deplină suficientă.*

Să ținem laolaltă și de aci înainte — a terminat Asquith discursul său — cu aceeași însufletire, putere și hotărîre, cum am perzistat timp de 12 luni și atunci a noastră va fi biruința finală.

Căderea Varșoviei e de o importanță „secundară”.

Lugano. — Ziarul parisian „Matin”, care numai ieri laudase țăria liniei Bug, azi accentuează că tranșeele dela Bug sunt de o calitate mediocră. Totul atârănă, spune numitul ziar francez, dela ajustarea pozițiilor de apărare, căci *după stadiul în care se găsește acum războiul chiar și căderea Varșoviei e de o importanță secundară.* Lucrul principal e ca *armata rusească să rămână intactă* — iar aceasta ne-o garantează înțelepciunea generalisimului rus, marele duce Nicolae Nicolaevici.

INFORMAȚIUNI

Arad, 31 Iulie 1915.

— Luni fiind sârbătoare — sf. proroc Ilie — numărul viitor al ziarului nostru va apare Marți seara.

Jubileul Ex. Sale mitropolitului Dr. Victor Mihályi. În retragere, ferită de șgomotul lumii, și-a serbat Excelența Sa arhiepiscopul și mitropolitul din Blaj Dr. Victor Mihályi jubileul de 20 ani al numirei Sale de mitropolit și de 40 ani al consacrării Sale întru episcop.

Urăm distinsului prelat ani mulți de stăpânire rodnică și fericită.

Eroii noștri. Sergentul-major de jandarmerie Nicolae Cucuruz într'o luptă la Uscie-Putilla a fost trimis cu compania sa pe o înălțime împotriva unei răspântii, spre sud dela Uscie-Putilla cota 683, pentru apărarea pozițiilor artileriei.

riei proprii. Acolo a dat peste forte dușmane cu mult mai mari, a opus însă o rezistență bravă și a făcut 20 prizonieri. Durere, însă, a fost grav rănit. Un batalion de infanterie dușman, care a sosit ca întărire, a silit în cele din urmă, la retragere compania slăbită, fiind silită să părăsească și pe prizonieri.

In prinsoare rusească. D. avocat *Dr. Emil Montia din Siria*, locotenent în rezervă la regimentul de infanterie Nr. 66 din Ungvár, după 11 luni petrecute în lupte pe teatrul de război oriental, a fost făcut prizonier la Ruși. D. Montia a telegrafiat fratelui d-sale părintelui Iustin Montia din Siclău, că se află internat în localitatea *Wolsk*, villa *Pensa*, lângă râul *Volga*.

Manifestările patriotice ale Rutenilor și Românilor în Maramurș. *Cetim în ziarele maghiare din Budapesta: Cu prilejul redeschiderii congregației comitatului Maramurș, preoțimea ruteană ca și cea română a ținut să-și manifesteze sentimentele ei patriotice. O deputațiune a populațiunii rutene sub conducerea vicarului Balogh s'a prezentat la comitele Ladislau Nyegre, pentru a tălmăci simțimintele patriotice ne-strămutate ale Rutenilor din Maramurș. I-a mulțumit comitelui pentru interesul ce l-a arătat față de poporul rutean, care a fost suspectat un moment, și cu mândrie a amintit că însuș prim-ministrul, contele Tisza a dat o strălucită satisfacție preoțimii rutene.*

Vicarul Balogh a prezentat apoi comitelui textul unei telegramme de omagiu adresat monarhului, în care se exprimă loialismul preoțimii și a poporului rutean: „In vreme ce fiii noștri luptă pe câmpul de luptă cu eroism pentru gloria regelui nostru și a patriei noastre ungare, noi acasă ducem grija de a cultiva în sufletele credincioșilor noștri devotamentul și dragostea pentru Majestatea Voastră și pentru patria ungară”.

Și o deputațiune de preoți și intelectuali români s'a prezentat la comite, sub conducerea vicarului episcopesc Titu Bud, pentru a da expresiune sentimentelor patriotice ale Românilor, cari în privința aceasta nu stau îndărăt față de ceilalți cetățeni ai Ungariei.

Și aceasta deputațiune a rugat pe comite, să facă să parvie la monarh și la contele Tisza telegramme omagiale din partea Românilor.

Jertfă pentru sf. biserică. Ni se scrie: Credinciosul *Aron Borza l. Alexandru*, din comuna noastră *Rapoltu-mare*, împreună cu soția sa *Anica* au donat bisericii noastre gr. or. o holidă în mărime de 2 jugăre. Observ, că acești buni creștini la începutul vieții lor, au fost oameni săraci, dar prin vrednicia, hărnicia și cumpătarea lor și-au agonisit o avere frumoasă, așa, că azi sunt între cei dintâi fruntași ai comunei. Și pentruca să aducă prinosul de laudă și mulțumită lui D-zeu pentru ajutorul și înțelepciunea, cel le-a dat întru buna chivernisire a ostanelilor lor, au făcut această cinste sf. biserici.

Fie bine primită jertfa credincioșilor *Borza* în altarul cel mai presus de ceriuri, iar pilda lor, afle răsunet și în alte inimi, cari dispun de averi frumoase și cari încă ar putea face astfel de daruri; ca, jertfind măcar cât de puțin din prisosul ostanelilor, să îmbogățească casa lui D-zeu, unde se adună să ceară darul și binecuvântarea dela Tatăl ceresc, spre binele și fericirea fiilor lor! — **George Popa, paroh.**

Ultima oră.

CAVALERIA NOASTRĂ A INTRAT ÎN LUBLIN.

Budapesta. — (Oficial.) — **In capitală a produs mare înufletire comunicatul lui Höfer, sosit aci azi noapte, în care se anunță că cavaleria noastră a intrat ieri noapte în Lublin.**

CU PRIVIRE LA TRANSITUL DE MUNIȚIUNI PRIN ROMANIA.

București. — Guvernul român răspunde următoarele atacurilor ce i se aduc pe chestia transitului de muniții:

„Căile ferate germane au înștiințat guvernul român despre trecerea pe la noi a unui tren sanitar pentru Turcia, compus din 42 vagoane închise. Acest tren sanitar, intrat la noi prin Predeal, a fost controlat, prin examinarea fiecărui colet în parte, de către comisiunea

compusă din dnii *Preorian* inspector la c. f. r., *Arabolu* inspector vamal și *malor Ioanid*. La controlul foarte sever făcut, nu s'a găsit în trenul sanitar german, destinat pentru „Crucea Roșie” din Turcia, decât etuve, vată, pansamente și medicamente, atât și numai atât.

Această afirmațiune o facem în chipul cel mai categoric și adăogăm ca să se știe odată pentru totdeauna, că nu trece și nu este posibil să treacă nici un fel de muniții către Turcia pe la noi.

Ordinile date în această privință sunt categorice, după cum controlul vagoanelor în transit se face cu o severitate, care pune în imposibilitate trecerea sub orice formă de muniții pe la noi”.

BOMBARDAREA POZIȚIUNILOR TURCEȘTI LA DARDANELE.

Atena. — **Allații bombardează de 3 zile neîntrerupt, în interiorul Dardanelor, pozițiile Turcilor.**

LUPTE VIOLENTE LA NISTRU INFERIOR.

Cernăuți. — **Pe Nistrul inferior se dau violente lupte de artilerie. Luptele sunt inversuate mai cu seamă la apus și răsărit de Horodenka. In regiunea Zaledykului artileria noastră operează admirabil.**

Școalele comerciale sup. gr. or. române din Brașov.

Instiințare pentru anul viitor.

Anul școlar 1915/1916 se va începe la 1-a Septembrie v. 1915. Inscriserile se fac de Direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. 1915. Pentru a se împiedeca o aglomerare prea mare de elevi în classa I-a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferința a adus următoarea hotărâre: 1. Prenotațiile pentru înscriere în classa I comercială să se facă în fiecare an prin cerere în scris până în 15 August et. v. la Direcțiune. 2. Lista celor prenotați să se pertracteze în conferința de începere a anului școlar, în care se va decide eventuala primire sau respingere. 3. Sub nici o împrejurare să nu se primească în classa I comercială un număr mai mare de elevi, decât cel admis de regulament, adică 40 de elevi. 4. Cei neinsinuați până la termenul fixat în punctul prim, precum și cei ce nu vor prezenta la însinuare atestatele convenite, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În classa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din classa IV gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor se cere atestat școlar și atestat de botez.

Examenele supletorii și de emendare se vor ține în 1, 2 și 3 Septembrie v. 1915. Cei ce vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenele de privatisti se vor ține în 7 Septembrie v. 1915. Aceștia au însă a se insinua în persoană la Direcțiune cel mult până în 1 Septembrie v. 1915. Examenul de corigență de maturitate se va ține în zilele de 7 și 8 Septembrie v. 1914 la 7 ore dim. Examenul oral de maturitate de emendare se va ține în 12 Septembrie v. 1915 la 8 ore dimineata.

A) Didactru și taxe școlare.

§ 1. Fiecare elev primit la școala comercială superioară gr.-or. română plătește la înscriere o taxă de înscriere de 10 cor. § 2. Didactrul anual pentru fiecare clasă e de câte 60 cor. de elev. § 3. Fiecare elev plătește pentru fondul de pensiuie al profesorilor anual câte 10 cor. § 4. Pentru amortizarea edificiului școlar se plătesc anual câte 26 cor. taxă edilă din partea fiecărui elev. § 5. Elevii de confesiuni străine decât cea greco-orientală și greco-catolică română, precum și cei din țări străine, plătesc taxele înșirate mai sus duple. § 6. La înscriere fiecare elev e dator a mai plăti următoarele taxe și competențe în sumă întreagă: a) 3 cor. pentru certificat școlar. b) 1 cor. pentru biblioteca profesională și școlară. c) 1 cor. pentru anuarul școlăii. d) 2 cor. pentru societatea de lectură. e) 9 cor. taxă de excursiuni și alte cheltuieli școlare. f) 4 cor. pentru mijloace de învățământ și mobilier. g) 3.50 cor. taxă pentru baie. h) 50 bani pentru locul de patinat. Total cor. 122 — și taxa de înscriere 10 cor. Dela plățirea taxelor din punct 6 nu poate fi scutit nici un elev sub nici un titlu. § 7. Toate taxele se plătesc la Eforia școlară și Direcțiunea are dreptul a primi și înscrie în școală numai pe acei elevi, cari duc bilet de îndreptățire la înscriere dela Eforia școlară. § 8. Scutire de taxele înșirate în paragrafi precedenti o face Eforia școlară. (Va urma).

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: **P. Robescu.**

(Urmare)

(34)

A doua zi, *Takeo* rugă iar pe mama lui să nu facă nimic până la întoarcerea lui, iar dânsa îi făgădui că n'o să vorbească cu nimeni, despre aceasta. Pe urmă, dânsul se duse la doctor, rugându-l să îngrijească bine pe *Nami* și cu trenul și după *amiazi*, porni la *Zuschi*.

Când se dete jos, în gară, soarele apunea și pe cerul poleit se vedea secerea lunei nouă. *Takeo* trecu podul și apucă pe cărare prin pădurea peste care amurgul se și lăsase.

Când ajunse în valea pe care o cunoștea, văzu de departe cumpăna fântănei ridicându-se în sus și trăgând găleata după ea, și sunetul unei harpe îi ajunse la urechi.

— *Nami* cântă — își zise *Takeo* și simți că i se sfâșie inima. În prag se opri ca să-și șteargă lacrimile.

Nami se simțea tot mai bine și căuta să-și mângăie sufletul, cântând cu harpa.

Îndată ce a intrat *Takeo*, dânsa a băgat de seamă că se întâmplase ceva, dar el îi spuse că se simte obosit din cauză că s'a culcat târziu.

Se așezară unul lângă altul, la masa care era pusă totdeauna ca și cum stăpânul trebuia să vie în fiecare seară, dar *Nami* nu a putut să mănânce nimic. Totuși, ca să-și ascundă tortura ce avea în suflet, se căznea mereu să răză. Ceasul plecării o găsi cosând un nasture la tunica lui *Takeo*. Dânsul se ridică de pe scaun.

Nami îl apucă de braț și-l întrebă cu glasul plin de lacrimi:

— A și sosit ceasul despărțirii, iubitule?

— Mă voi întoarce în curând, suflete. Te rog să fii cu băgare de seamă, pentru sănătatea ta.

Mănile li se uniră și se strânseră tare.

La ușa, *Iku* îi ajută să-și puie cismele și *Mokei* veni cu o lanternă, ca să-l însoțească până la gară, ducându-i și sacul de călătorie.

— *Iku*, îți dau în grije pe *Nami*... *Nami*-san, eu plec.

— Întoarce-mi-te de grabă, te rog.

Takeo plecă capul. Făcu câțiva pași, pe cărarea luminată slab de lampă, și-și întoarse capul.

Nami nemișcată stătea în prag și flutura baticista:

— Întoarce-te de grabă.

Da, *Nami*-san... Întră, te rog, în casă, să nu răcești.

Dar silueta ei albă se mai vedea pe fondul obscur când *Takeo* întoarse capul a doua și a treia oară... Cărarea coti, și silueta cea albă pieri din ochii lui, dar pentru a treia oară, *Takeo* auzi un glas slab, înecat în lacrimi:

— Întoarce-te de grabă.

Depart, aproape acolo unde cerul se împreună cu pământul se vedea secerea de aur a lunei cum apărea și dispărea printre ramurile chiparșilor. (Va urma.)

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

ANUNT.

Caut UN PRACTICANT sau PRACTICANTĂ cu maturitate în farmacia din Szászváros (Orăștie).

(De 2474—4).

Cornel Demeter,
farmacist.

ANUNT.

O familie inteligentă românească din Arad, ar primi la sine cu toată provizlunea vr'o fetiță din familie BUNĂ și ROMÂNEASCĂ, care ar cerceta ori școala comercială superioară de fete (felsőbb leány kereskedelmi), — ori școala superioară de fete (felsőbb leányiskola).

Fetițele, cari ar cerceta cursul II. al școalelor comerciale superioare de fete, — iar în școalele superioare de fete cursul III, ar fi preferite, deoarece și familia respectivă are o fetiță în cursul II al școalelor comerciale de fete și alta, care va cerceta cursul III al școalelor superioare de fete.

Ofertele sunt a se trimite la administrația ziarului nostru. (Mi 2162—3)

Aviz abonaților din România.

Fiindcă poșta din Țară nu primește mandate poștale cu bani pentru Austro-Ungaria, rugăm stîm. noștrii abonați, ca abonamentul să-l transmită reprezentantului nostru administrativ: Dlul Inginer Grigore Dabija - București, str. Rumeoară 23., care este îndreptățit a face orice fel de încasări în contul nostru.

Cu acest aviz am răspuns deselor întrebări ce neconțin primăam în chestile dela abonații noștri din Țară.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

AVIZ.

Persoanele, cari trimet sume de bani prin mandat poștal, sunt cu insistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a couponului) în ce scop anume se trimite suma, și a adresa mandatul exclusiv

ADMINISTR. ZIARULUI „ROMÂNUL”, iar la nici un caz nu la adresa vreunei persoane private. (Librăriile străine socot spese și detrag rabat). Tot-așemenea și risorile, cari aparțin redacției ziarului (ca manuscrise etc.) să se adreseze pt. redacție, iar cele administraționale (în chestii de abonament, publicațiuni taxabile, inserțiuni, reclame, schimbări de adresă, reclamări etc.) să se adreseze pt. administrație.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căoi Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912	
Vin alb — — —	1.00 —.90
Rizling — — —	1.10 —.92
Roșu de Miniș — —	1.60 1.20
Carbenet — — —	1.40 —.

Vinuri vechi și noi din anul 1914.	
Vin alb — — —	—80 —.70
Rizling — — —	—82 —.72
Šiller — — —	—84 —.74

Vinul se expdiează cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

No 947

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914.		ACTIV		1915.	
21 Iunie				13 Iunie	20 Iunie
211 587 406	154 637 213	aur (monete)	183 069 161	259 480 458	259 530 458
	—	„ (depozitat)	25 220 000		
	—	„ (lingouri)	205 000		
	56 650 193	trate și disponibil consid. ca aur	71 036 292		
1 000 582	Argint și diverse monede			623 179	605 557
188 279 596	Efecte scontate			220 248 539	220 121 361
46 255 282	{ 28 646 800 Impr. pe et. publice		27 767 200		
	{ 44 049 900 Impr. pe et. publ. în et. ort.		49 899 700	49 747 168	48 954 775
	{ 22 608 682 21 441 218 din care nu s'au ridicat lei		28 712 125 21 187 575		
11 924 059	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			11 278 958	11 278 958
	la cat crt pe bonuri de tezaur 4% aur (1914)			196 969 828	203 469 828
11 965 662	Efectele Capitalului social			11 537 860	11 509 360
16 776 877	Efectele fondului de rezervă			16 476 677	16 463 177
4 037 281	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor			3 965 281	3 965 281
6 719 448	Imobile			6 738 709	6 738 709
1 074 760	Mobilier și mașini de imprimerie			1 108 986	1 110 866
1 725 980	Cheltuieli de Administrațiune			1 487 710	1 602 773
127 336 342	Efecte și alte valori în păstrare			134 047 666	132 986 716
	Bonuri de tezaur 4% aur în gaj p. Imprum. Statului			200 000 000	300 000 000
181 093 800	Efecte în gaj și în păstrare provizorie			162 592 388	162 738 278
25 953 824	Conturi curente			21 731 700	21 635 425
23 587 839	Conturi de valori			22 479 521	22 662 382
6 841 135	Conturi diverse			30 243 584	30 207 203
810 859 273				1 850 693 702	1 456 570 602
12 000 000	Capital			12 000 000	12 000 000
37 162 084	Fond de rezervă			39 714 199	39 744 409
5 398 208	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor			5 768 306	5 768 306
420 753 900	Bilete de bancă în circulațiune			653 102 620	656 134 980
6 801 897	Dobânzi și beneficii diverse			7 632 141	7 941 587
13 974 238	Conturi curente și recipise la vedere			67 468 091	70 023 710
258 430 042	Efecte și alte valori de restituit			496 641 049	596 724 994
57 338 904	Conturi diverse			68 367 296	68 232 616
810 859 273				1 850 693 702	1 456 570 602

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%

FRĂȚII ZSIBRITA
Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.
VERSE CZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.
Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăță pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlale pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din ciment sau fer luorat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asphalt.
La cerere în persoană sau scris, stăm cu :- plăcere la dispoziție cu oferte. :-

In atențiunea negustorilor!
Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::
GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ga 2270)

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA
Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.
VERSE CZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.
Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăță pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlale pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din ciment sau fer luorat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asphalt.
La cerere în persoană sau scris, stăm cu :- plăcere la dispoziție cu oferte. :-

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.
No 152
Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui
Fiul lui Antoniu Novotny, Timșoara-Fabric.
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latare fiind astfel scutite de orepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate la mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 827 kgr. este egal în ton cu un clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scanelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —
Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

IN LOO DE BENZIN vă oferim cu deplină garanță **BENSOLIN**

Se poate întrebuița fără permisiune prealabilă din partea autorităților. — Prețul per 100 kgr. 150 cor. de un vas. A se timite anticipativ 50 cor. arvună.

KELLNER ÉS SCHANZER,
magazin de vehicule, motoare cu aburi și benzină, mașini agricole, râșnițe, mori.
BUDAPEST, Kálmán utca 3. szám.

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERARIE **O RENDT G. & FEIRI W.** ODINIOARA SOCIETATEA CURELĂRIOR Strada Cisnădiei 45. SIBIIU, Helftauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovățuri, port-monee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimite franco. (0-9

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.
plătesc aceluia care după întrebuițarea
apei de dinți **BARTILLAS**
— o sticlă 80 fil. — mai are durere
de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.
:: **L. PLAN** ::
Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

Societatea de asigurare olandeză societate de acții.

„Allgemeine Maatschppij van Levensverzekeringen Lifrente“ în **AMSTERDAM.**

Direcțiunea p. Ungaria se află în palatul propriu al inst. în Budapesta, Kálmán-tér, Baross-utca 1, Üllői-ut 2—4 sz. Intrarea prin poarta nrul 4 din bulevardul Üllői.

Cele mai ieftine taxe:

Suma asigurărilor la sfârșitul anului 1912	peste 406 mil. cor.
Suma rezervelor	„ 120,416.453 cor. 94 fil.
Afară de rezerva replătirilor	„ 986.499 cor. 14 fil.
Plățile de până acum făcute asiguraților	„ 13,153.386 cor. 05 fil.

(E 1758)

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte locuri de cădrit.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

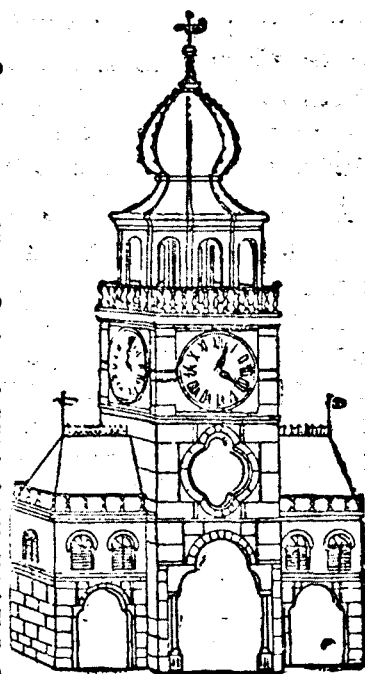
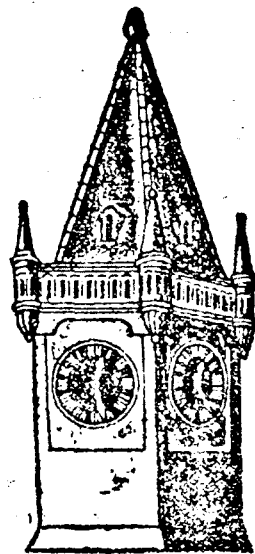
Proiecte și prospecte gratis.
(Rm 1920-50).

CEASURI PENTRU BISERICI.

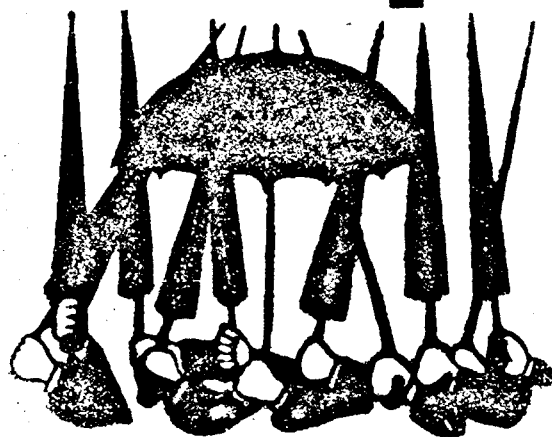
**SZÁNTHÓ
GYULA**

fabrică de ceasuri pentru biserici
NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.

Ofertă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanță pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimite gratis. Plăci (tabla) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

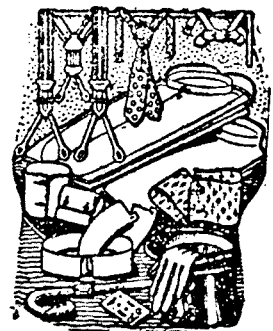
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit“.